

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
КАФЕДРА ПРАВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протоколом засідання вченої ради
економіко-правового факультету
від «21» січня 2026 року № 6

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Галузь знань

08 ПРАВО
(шифр та назва галузі знань)

Спеціальність

081 ПРАВО
(код і назва спеціальності)

Кваліфікація

«БАКАЛАВР»
(код і назва кваліфікації)

2026 рік

Програма атестаційного екзамену для здобувачів ОС «Бакалавр» за галуззю знань
08 Право, спеціальності 081 Право

Розробники: В.В. Григор'єва, завідувач кафедри права, кандидат юридичних наук,
доцент

Ю.В. Камардіна, доцент кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент
Л.М. Князькова, доцент кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент
А.С. Політова, доцент кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент
Г.Є. Тихомирова, доцент кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент

Програму атестаційного екзамену схвалено на засіданні кафедри права

Протокол №6 від 20 «січня» 2026року

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти регулюється Законом України «Про вищу освіту», Положенням про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті (затвердженим Вченою радою університету 20.06.2024, протоколом № 13), Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у Маріупольському державному університеті (затвердженим Вченою радою університету 20.06.2024, протоколом № 13), Положенням про академічну доброчесність в Маріупольському державному університеті (затвердженим Вченою радою університету 28.10.2021, протоколом № 5), Освітньою програмою Право підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право.

Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти в галузі знань 08 Право спеціальності 081 Право для першого рівня вищої освіти та освітньої програми Право підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право.

Підсумкова атестація передбачена освітньою програмою «Право» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право.

Атестація здійснюється на підставі оцінювання якості засвоєння змісту обов'язкових компонентів, рівня сформованості загальних та фахових компетентностей, досягнення програмних результатів навчання здобувачами.

Принципами формування і реалізації методик, призначених для кількісного та якісного оцінювання рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей осіб, які пройшли підготовку за освітньою програмою Право є: уніфікація, комплексність, взаємозамінність та взаємодоповненість, актуальність, інформативність, дієвість, індивідуальність, диференційованість, об'єктивність і відкритість, єдність вимог, предметність, інноваційність, валідність, варіативність.

Атестація осіб, які здобувають ступінь вищої освіти бакалавра здійснюється Екзаменаційною комісією після завершення теоретичної та практичної частин навчання за відповідним освітнім рівнем з метою встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 Право.

Терміни проведення атестації визначаються навчальним планом підготовки фахівців і графіком освітнього процесу. Атестацію проходить кожен здобувач після повного виконання ним навчального плану за відповідним освітнім рівнем.

У процесі атестації визначається рівень здобуття теоретичних і практичних знань, умінь і навичок загальних засад практичної юридичної діяльності, інших компетентностей за спеціальністю 081 Право, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Атестація випускників освітньої програми Право, спеціальності 081 Право проводиться у формі комп'ютерного тестування за принципами Єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ) та єдиного вступного іспиту (ЄВІ) з наступних дисциплін: Теорія держави та права, Конституційне право України, Цивільне право та процес, Кримінальне право та процес, Міжнародне право та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження їм ступеня бакалавра спеціальності 081 Право, галузі знань 08 Право.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Маріупольський державний університет має право доповнювати нормативну частину програми атестаційного екзамену іншими розділами та поглиблювати зміст тем змістовними модулями навчальних дисциплін варіативної частини освітньо-професійної програми підготовки бакалавра.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінювання результатів складання атестаційного екзамену за ОП «Право» здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Маріупольському державному університеті системою контролю знань та здійснюється з використанням комплексної системи оцінювання: поєднання 4-бальної системи («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «E», «F») та 100-бальної системи (табл. 1):

Таблиця 1
Шкала оцінювання результатів складання

<i>100-бальна шкала</i>	<i>ЄКТС</i>	<i>Національна шкала</i>	<i>Визначення</i>
90-100	A	Відмінно	Відмінна відповідь, виконання роботи (завдань) лише з незначною кількістю помилок
82-89	B	дуже добре	Добре виконання завдань, вище середнього рівня з кількома помилками

74-81	C	Добре	Загалом відповідь правильна, робота (виконані завдання) з певною кількістю грубих помилок
64-73	D	Задовільно	Задовільно – непогано виконані завдання, але з великою кількістю недоліків
60-63	E	задовільно	Достатньо – відповідь і робота (виконані завдання) задовольняють мінімальні критерії якості
менше 60	F	незадовільно	Незадовільна відповідь , виконані завдання не відповідають критеріям якості

Підсумкова оцінка атестаційного екзамену є середньозваженою оцінкою за виконання тестових контрольних запитань та вирішення кейсів (ситуативних практичних завдань). Перший блок складається з тестових теоретичних завдань. По кожному тестовому запитанню передбачається 4 відповіді, з яких здобувач вищої освіти повинен вибрати одну вірну. Питома вага однієї правильної відповіді на кожне із завдань складає 1 бал. Максимально можливий результат особи, яка складає атестаційний екзамен, за відповіді на тестові завдання може скласти 100 балів. Повторне складання (перескладання) атестаційного екзамену з метою підвищення оцінки не дозволяється.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Галузь знань

08 ПРАВО
(шифр та назва галузі знань)

Спеціальність

081 ПРАВО
(код і назва спеціальності)

Кваліфікація

«БАКАЛАВР»
(код і назва кваліфікації)

1. Теорія держави і права

Мета: забезпечити загальнотеоретичну підготовку висококваліфікованих фахівців зі спеціальності «Право», шляхом опанування основ теоретичних знань і здобуття практичних навичок в юридичній сфері; формування професійного юридичного мислення шляхом засвоєння основних теоретичних концептів, методів, підходів, вчень, принципів, ідей.

Завдання: всебічно сприяти розвитку у студентів самостійного юридичного мислення, оволодінню базовими теоретичними знаннями та навичками практичної поведінки у правовому середовищі, формуванню позитивної правосвідомості та правової активності, активної політичної та громадської позиції, усвідомленню незаперечної цінності прав і свобод людини й громадянина.

Змістові модулі:

1. Вступ до курсу «Теорія держави і права».
2. Загальне вчення про державу.
3. Загальне вчення про право.

Конституційне право України

Мета: формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних і практичних знань у сфері найбільш важливих політико-правових проблем конституційного будівництва: становлення на демократичних засадах конституціоналізму в Україні, забезпечення прав людини та громадянина, реалізації народовладдя, формування дієздатних інститутів громадянського суспільства, організації діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

Завдання: ознайомлення студентів із основними положеннями теорії конституційного права, з поняттями, якими оперує наука та основними конституційно правовими інститутами; ознайомлення зі станом основних проблем науки конституційного права та практики конституційного будівництва; формування навичок роботи з Конституцією України, законами та іншими

нормативно-правовими актами, з'ясування їх змісту, особливостей застосування; вивчення судової практики органів конституційної юрисдикції.

Змістові модулі:

1. Загальна характеристика конституційного права України.
2. Конституційно-правовий статус органів державної влади в Україні.
3. Територіальний устрій, здійснення місцевого самоврядування в Україні.

Цивільне право

Мета навчальної дисципліни: отримання здобувачами вищої освіти знань про цивільне право як окрему галузь юридичної науки, а також вироблення навичок застосування цивільного законодавства. У зв'язку із цим передбачається: з'ясування у процесі навчання поняття та особливостей окремих різновидів цивільно-правових відносин. Кінцева мета навчальної дисципліни впливає із цілей освітньої-професійної програми підготовки випускників вищого навчального закладу та визначаються змістом тих системних знань і умінь, котрими повинен оволодіти юрист.

Завдання навчальної дисципліни: формування здатності організовувати правову роботу і юридичне обслуговування суб'єктів цивільних правовідносин, забезпечувати реалізацію правових засобів захисту їх прав.

Змістові модулі:

1. Загальні положення цивільного права.
2. Речові права.
3. Загальні положення про зобов'язання і договори.
4. Договірні зобов'язання.
5. Недоговірні зобов'язання. Зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави. Спадкове право.

Цивільне процесуальне право

Мета: засвоєння положень законодавства України, яке стосується змісту діяльності загальних судів України, суб'єктів, які беруть участь в процесі здійснення судочинства, оволодіння навичками правильного його використання в процесі власної правозастосовчої діяльності.

Завдання: вивчення сутності, основних понять і структури цивільного судочинства України, методів і принципів його побудови, дослідження правового положення осіб, які беруть участь при розгляді справи та аналіз окремих стадій цивільного судочинства.

Змістові модулі:

1. Загальна частина цивільно-процесуального права України.
2. Особлива частина цивільно-процесуального права України.

Кримінальне право

Мета навчальної дисципліни: вивчення студентами конспектів лекцій та діючого законодавства, керівних роз'яснень Пленуму Верховного Суду України, підручників і учбових посібників, а й необхідність вивчення додаткової літератури, що буде сприяти правильному вмінню аналізувати та тлумачити кримінально-правові норми діючого законодавства, положення постанов Пленуму Верховного Суду України і застосовувати їх до конкретних обставин; засвоєнню основних проблем науки кримінального права; знанню сучасних тенденцій кримінально-правової політики в Україні.

Завдання навчальної дисципліни:

- навчити студентів самостійно аналізувати норми кримінального права та ситуації, які регулюються його нормами;
- навчити студентів виявляти проблеми та тенденції розвитку кримінального права України;
- навчити студентів самостійно досліджувати, аналізувати, систематизувати та узагальнювати здобуті знання щодо кримінального права України;
- розширювати правничий світогляд студентів. .

Змістові модулі:

1. Загальні положення кримінального права. Вчення про кримінальне правопорушення.
2. Спеціальні форми кримінального правопорушення. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.
3. Заходи кримінально-правового впливу.
4. Кримінальні правопорушення проти особи, загальних інтересів суспільства та держави.
5. Кримінальні правопорушення проти суспільства.
6. Кримінальні правопорушення проти держави та міжнародного правопорядку.

Кримінальний процес

Мета навчальною дисципліни: оволодіння здобувачами вищої освіти глибокими теоретичними знаннями щодо діяльності органів досудового розслідування, прокуратури та суду з розкриття та розслідування кримінальних правопорушень (злочинів та кримінальних проступків), їх судового розгляду, виконання судових рішень, а також формування практичних навичок правильного застосування кримінального процесуального закону при проведенні процесуальних дій, прийнятті та оформленні процесуальних рішень.

Завдання навчальної дисципліни: засвоєння здобувачами вищої освіти загальних положень кримінального процесуального права, положень щодо організації діяльності органів досудового розслідування, прокуратури та суду.

Змістові модулі:

1. Загальні положення.

2. Досудове розслідування.
3. Судове провадження.
4. Особливі порядки кримінального провадження.

Адміністративне право та процес

Мета: глибоке і всебічне вивчення засад адміністративного права, що регулюють суспільні відносини у сфері державного управління. Основною метою курсу є поглиблене вивчення студентами всіх засад адміністративного права. Оволодіння студентами необхідними знаннями та навичками з адміністративного процесуального права, перспективи реформування сучасного адміністративного права; співвідношення адміністративно-правових інститутів; взаємозв'язок адміністративного права з іншими юридичними та неюридичними (управління, державне управління, політологія, соціологія) науками; використання досягнень закордонної адміністративно-правової науки тощо.

Завдання: ознайомити з основними інститутами, конструкціями адміністративного та адміністративно-процесуального права на підставі догматичних уявлень та нормативних актів; навчити компетентно використовувати адміністративне та адміністративно-процесуальне законодавство України у практичних завданнях; показати зв'язки між інститутами та нормами адміністративного і адміністративно-процесуального права та інститутами інших галузей права; показати еволюційні трансформації в уявленнях про предмет та роль адміністративного та адміністративно-процесуального права в сучасному суспільстві.

Змістові модулі:

1. Адміністративне право і державне управління.
2. Джерела адміністративного права.
3. Адміністративно-правові відносини.
4. Суб'єкти адміністративного права.
5. Форми і методи державного (публічного) управління.
6. Адміністративно-деліктне право.
7. Забезпечення законності в державному управлінні.
8. Адміністративно-правове регулювання у сфері економіки.
9. Адміністративно-правове регулювання соціально-культурною сферою.
10. Адміністративно-правове регулювання адміністративно-політичною сферою.
11. Базові характеристики адміністративно-процесуальної галузі права.
12. Адміністративне доказування та докази в адміністративному процесі.
13. Адміністративна юстиція. Окремі види адміністративних проваджень.

Орієнтований перелік питань для складання комплексного державного іспиту зі спеціальності

1. Предмет, об'єкт і завдання загальної теорії держави і права.
  2. Теорія держави і права в системі юридичних та гуманітарних наук.
  3. Поняття держави та його сутність.
  4. Поняття типу держави. Основні підходи до типології держав.
  5. Фактори виникнення держави: їх природа та багатоманітність.
  6. Співвідношення громадянського суспільства та правової держави.
  7. Поняття правової держави: основні ідеї, ознаки.
  8. Функції держави: поняття та види.
  9. Форма державного устрою та її види.
  10. Поняття і соціальна цінність демократії, зв'язок із ідеями правової держави
  11. Механізм держави: поняття і структура.
  12. Принцип поділу державної влади: зміст та втілення в державно-правову практику.
  13. Цінність права, соціальна цінність права.
  14. Принципи права: поняття, особливості, види.
  15. Право і закон. Принцип верховенства права.
  16. Співвідношення і взаємозв'язок права і держави.
  17. Дія нормативно-правових актів у часі та просторі, порядок набуття їх чинності.
  18. Правовий прецедент як джерело права.
  19. Міжнародні акти та угоди як джерело права
  20. Співвідношення права і моралі: єдність, відмінність, взаємодія, протиріччя.
  21. Зовнішній вираз правових норм в статтях правового акту.
- Співвідношення норми права і статті нормативного акта.
22. Поняття правової сім'ї, критерії класифікації правових сімей.
  23. Система права. Критерії поділу правових норм на галузі та інститути.
  24. Співвідношення системи права і системи законодавства.
  25. Співвідношення між нормами міжнародного і національного права.
  26. Поняття і значення систематизації нормативно-правових актів. Види систематизації нормативно-правових актів.
  27. Правозастосовні акти: поняття, ознаки і види. Відмінність від нормативних актів.
  28. Акти тлумачення права: поняття, ознаки, види.
  29. Прогалини в праві та способи їх усунення та подолання: аналогія права та аналогія закону.
  30. Правосуб'єктність фізичних й юридичних осіб.
  31. Презумпції, преюдиції та фікції як юридичні факти.
  32. Правомірна поведінка: поняття і види.
  33. Правопорушення: поняття, ознаки і види.

34. Поняття, ознаки і підстави юридичної відповідальності.
35. Поняття, межі і сфера правового регулювання.
36. Механізм правового регулювання, його стадії і елементи.
37. Правотворчість: поняття, принципи, види. Відмінність від законотворчості та правоутворення.
38. Поняття і стадії законотворчості в Україні.
39. Гарантії законності і правопорядку: поняття і види.
40. Поняття і елементи правової культури.
41. Поняття, предмет, метод та система галузі конституційного права України. Структура та задачі конституційного права України.
42. Поняття, правова природа та види джерел конституційного права. Конституція в системі джерел конституційного права України.
43. Поняття, склад та особливості конституційно-правових відносин.
44. Система, поняття і види основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні.
45. Поняття та основні принципи інституту громадянства України. Конституційно-правовий статус іноземців, біженців та осіб без громадянства в Україні.
46. Поняття Верховної Ради України – парламенту України. Порядок формування, структура та строк повноважень Верховної Ради України.
47. Загальна характеристика конституційно-правового статусу Президента України. Функції та повноваження Президента України.
48. Система органів виконавчої влади. Місце і роль Кабінету Міністрів у механізмі державної влади в Україні.
49. Система судів загальної юрисдикції в Україні та їх компетенція.
50. Прокуратура України: поняття та система органів, функції та повноваження.
51. Види та форми діяльності територіальних громад.
52. Правовий статус і повноваження депутатів місцевих рад.
53. Організаційно-правові форми діяльності представницьких органів місцевого самоврядування.
54. Поняття і види систем місцевого самоврядування.
55. Поняття та види відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.
56. Застосування загального і спеціального законодавства в цивільному праві.
57. Поняття, ознаки та склад цивільних правовідносин.
58. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних прав і обов'язків.
59. Фізична особа як учасник цивільних відносин.
60. Юридичні особи як суб'єкти цивільного права.
61. Припинення юридичних осіб за законодавством України.
62. Підприємницькі товариства як учасники цивільних відносин.
63. Індивідуалізація юридичної особи та її правове значення.
64. Об'єкти цивільних прав: загальна характеристика.

65. Речі як об'єкти цивільних прав
66. Поняття й види правочинів.
67. Правове регулювання відносин власності в законодавстві України.
68. Підстави припинення права власності.
69. Поняття, функції та види цивільно-правової відповідальності.
70. Терміни (строки) в цивільному праві: поняття, способи позначення, види.
71. Гроші (грошові кошти) як об'єкти цивільного права.
72. Позовна давність у цивільному праві. Правові наслідки спливу позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.
73. Особисті немайнові права фізичної особи у цивільному праві.
74. Поняття цивільно-процесуального права, його предмет та метод.
75. Стадії цивільного судочинства.
76. Поняття та ознаки цивільно-процесуальних правовідносин.
77. Сторони в цивільному процесі. Процесуальні права та обов'язки позивача та відповідача в цивільному процесі.
78. Поняття і види третіх осіб.
79. Види представництва в цивільному процесі
80. Довіреність: поняття, зміст та форма.
81. Докази та доказування у цивільному процесі.
82. Експертиза у цивільному процесу. Висновок експерта.
83. Поняття позову та його елементи. Форма та зміст позовної заяви.
84. Судовий розгляд як основна частина судового засідання.
85. Особливості розгляду справ наказного провадження.
86. Особливості розгляду справ у порядку окремого провадження.
87. Порядок заочного розгляду справи.
88. Порядок перегляду судових актів у цивільному процесі.
89. Суть і зміст судового рішення.
90. Особливості виконання судових рішень у цивільному процесі.
91. Види судових рішень, їх значення характеристики
92. Поняття, предмет та особливості адміністративного права України.
93. Кримінальна відповідальність та її підстави. Склад кримінального правопорушення.
94. Стадії вчинення кримінального правопорушення.
95. Співучасть у кримінальному правопорушенні
96. Множинність кримінальних правопорушень.
97. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.
98. Звільнення від кримінальної відповідальності.
99. Поняття, мета, система та види покарань. Призначення покарання.
100. Звільнення від покарання та його відбування. Судимість. Інші заходи кримінально-правового впливу.
101. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

102. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи
103. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.
104. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.
105. Кримінальні правопорушення проти власності. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.
106. Кримінальні правопорушення проти довкілля. Кримінальні правопорушення у сфері використання комп'ютерної техніки.
107. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності. Кримінальні правопорушення проти порядку управління.
108. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.
109. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
110. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.
111. Кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.
112. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.
113. Кримінальні правопорушення проти правосуддя
114. Кримінальні правопорушення проти порядку несення військової служби
115. Поняття, сутність і завдання кримінального процесу. Кримінальне процесуальне законодавство України та сфера його дії
116. Засади кримінального провадження.
117. Суб'єкти кримінального провадження.
118. Докази і доказування у кримінальному провадженні.
119. Фіксування кримінального провадження.
120. Процесуальні строки і витрати. Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні.
121. Заходи забезпечення кримінального провадження.
122. Загальні положення досудового розслідування.
123. Слідчі (розшукові) дії.
124. Повідомлення про підозру.
125. Зупинення досудового розслідування. Закінчення досудового розслідування.

126. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування.
127. Підсудність та підготовче судове провадження.
128. Судовий розгляд.
129. Провадження з перегляду судових рішень.
130. Виконання судових рішень.
131. Особливі порядки кримінального провадження.
132. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.
133. Адміністративно-правовий статус фізичних осіб.
134. Поняття, особливості та види актів державного управління.
135. Адміністративні правовідносини та їх особливості.
136. Поняття та види адміністративного примусу.
137. Поняття та особливості адміністративної відповідальності.
138. Поняття державної служби, види державних службовців.
139. Види звернень громадян, порядок їх розгляду.
140. Система та принципи адміністративного процесуального права.
141. Характеристика стадій адміністративно-повного провадження.
142. Контрольне провадження: особливості та характеристика стадій.
143. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності державних службовців.
144. Органи та особи, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів.
145. Загальна характеристика та стадії виконавчого провадження.
146. Поняття та стадії дозвільних адміністративних проваджень.
147. Поняття і визначення міжнародного права.
148. Особливості міжнародного права.
149. Галузі й інститути міжнародного права.
150. Поняття, структура та види норм міжнародного права.
151. Джерела міжнародного права.
152. Договір і звичай – основні джерела міжнародного права.
153. Кодифікація міжнародного права.
154. Юридична природа основних принципів міжнародного права.
155. Поняття і властивості суб'єкта міжнародного права.
156. Види суб'єктів міжнародного права.
157. Поняття, форми та види визнання.
158. Поняття і види міжнародного правонаступництва.
159. Поняття і підстави міжнародно-правової відповідальності.
160. Поняття та види міжнародних договорів.
161. Порядок та стадії укладення міжнародних договорів.
162. Поняття і види міжнародних організацій.
163. Проблема міжнародної правосуб'єктності фізичних осіб.
164. Громадянство та його значення для міжнародного права.
165. Поняття і види територій.
166. Поняття і просторова дія міжнародного морського права

167. Міжнародне право в період збройних конфліктів – галузь міжнародного права.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 11. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
31.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Віденська конвенція про дипломатичні зносини: Міжнародний документ від 18.04.1961 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_048
3. Віденська конвенція про консульські зносини: Міжнародний документ від 24.04.1963 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_047
4. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_118?utm_source=chatgpt.com
5. Віденська конвенція про право міжнародних договорів: Міжнародний документ від 23.05.1969 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118
6. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй: Міжнародний документ від 24.10.1970 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_569
7. Європейська конвенція з прав людини (Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 року). Права людини і професійні стандарти для юристів в документах міжнародних організацій. Амстердам. Київ, 1996. С. 12-17. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
8. Європейська конвенція з прав людини від 4.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
9. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. Урядовий кур'єр від 17.11.2010. № 215.
10. Житловий кодекс України: Закон України від 30.06.1983 № 5464-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10#Text>
11. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. К., 1992. С.18-24. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
12. Загальна декларація прав людини. Прийнята 10 грудня 1948 р. / М. Дженіс, Р. Кей, Е. Бредлі. Європейське право у галузі прав людини: джерела і практика застосування. Пер. з англ. К.: «АртЕк», 1997. – 624 с.
13. Заключний акт Наради з Безпеки і Співробітництва в Європі: Міжнародний документ від http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_055
14. Звід відомостей, що становлять державну таємницю: Наказ СБУ від 12 серп. 2005 р. № 440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0902-05>
15. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.
16. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>

17. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
18. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.
19. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Рада Європи від 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
20. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_038?utm_source=chatgpt.com
21. Конвенція про правонаступництво держав щодо договорів 1978 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_185#Text
22. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
23. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
24. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
25. Конституція України від 28.06.96 р. (із змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради України від 23.07.96 р., No 30, ст.141. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
26. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
27. Конституція України: Основний Закон від 28.06.1996 року № 254-к/96-ВР; редакція 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#top>
28. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25. Ст. 131.
29. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 No 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
30. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. No 4651-VI. Голос України від 19.05.2012 р. No 90-91. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
31. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
32. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року. Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. К., 1992. С. 36-62. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
33. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.12.1992 № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
34. Перелік видів робіт підвищеної небезпеки : Додаток 2 до Постанови КМУ № 1107 в редакції від 3 березня 2020 р. № 207. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-2021-%D0%BF#Text>
35. Положення про порядок здійснення помилування : Указ Президента України від 21 квітня 2015 року № 223/2015. Офіційний вісник України. 2015. № 33. Ст. 960.

36. Постанова Кабінету Міністрів «Про Правила дорожнього руху» від 10.10.2001 р. №1306 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF#Text>
37. Постанова Кабінету Міністрів від 6 травня 2000 р. № 770 (із змінами) «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#Text>
38. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 06.11.2009 р. Про судову практику у справах про злочини проти власності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09#Text>
39. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 18.06.1999 р. «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-99#Text>
40. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 22.12.2006 р. Про судову практику у справах про хуліганство. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va010700-06#Text>
41. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 13 від 23 грудня 2005 р. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями. Постанова Пленуму Верховного Суду України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05#Text>
42. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 14 від 23.12.2005 р. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-05#Text>
43. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 15 від 08.10.2004 р. Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-04#Text>
44. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 15 від 26.12.2003 р. Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-03#Text>
45. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 17 від 10 грудня 2004 р. Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017700-04#Text>
46. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 07.02.2003 р. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-03#Text>
47. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 27 лютого 2004 р. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність: Постанова Пленуму Верховного Суду України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04>

48. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 3 від 25.04.2003 р. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va003700-03#Text>
49. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 3 від 26.04.2002 р. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02#Text>
50. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 4 від 26.04.2002 р. Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-02#Text>
51. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 15 квітня 2005 р. Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) до ходів, одержаних злочинним шляхом. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-05#Text>
52. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 26.04.2002 р. Про судову практику у справах про хабарництво. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-02#Text>
53. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 30.05.2008 р. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08#Text>
54. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 6 від 12.04.1996 р. Про практику розгляду судами кримінальних справ про виготовлення або збут підроблених грошей чи цінних паперів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0006700-96#Text>
55. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 7 від 12.06.2009 р. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини проти безпеки виробництва. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va007700-09#Text>
56. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 8 від 03.06.2005 р. Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-05#Text>
57. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квітня 2014 р. № 1207-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>
58. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
59. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
60. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>.

61. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 № 2073ІХ. Офіційний вісник України. 2022. № 49. Ст. 2675. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2073-20>
62. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02 червня 2011 року. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 51. Ст. 577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>
63. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 № 3671-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>
64. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28 січня 2021 р. № 1150-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20>
65. Про виконавче провадження: Закон України від 2 червня 2016 р. № 3671-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>
66. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
67. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.06.2006 № 3477-15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>
68. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03.02.2015 № 141-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>
69. Про військову службу правопорядку у Збройних Силах України: Закон України від 7 березня 2002 року. Відомості Верховної Ради України. 2002. №32. Ст. 225. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3099-14#Text>
70. Про граничні розміри компенсації витрат, пов'язаних з розглядом цивільних, адміністративних та господарських справ, і порядок їх компенсації за рахунок держави: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.04.2006 р. № 590. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2006-п#Text>
71. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.
72. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 року № 4572-VI; редакція 30.09.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
73. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 № 2235-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.
74. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23 грудня 1993 р. Голос України. 1994. 2 березня. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>
75. Про державний кордон України Закон України від 04 листоп. 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>
76. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 №1952-IV (в редакції Закону № 834- VIII від 26.11.2015). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text>

77. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 755-IV (в редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
78. Про державну службу Закон України від 10.12.2015 р. « URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
79. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
80. Про державну службу: Закон України від 15 грудня 2015 року № 889-VIII; редакція 30.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
81. Про державну таємницю Закон України від 21 січ. 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
82. Про дипломатичну службу : Закон України від 07 червня 2018 року № 2449-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text>
83. Про дію міжнародних договорів на території України. Закон України від 10 грудня 1991 р. // ВВР України. – 1992. – № 10. – Ст. 137.
84. Про дорожній рух Закон України від 30.06.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text>
85. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.
86. Про електронні комунікації: Закон України від 16.12.2020 № 1089-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20/ed20210715#n12>.
87. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20.11.2012 № 5492-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/5492-17>
88. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 р. Голос України. 1994. 2 березня. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12#Text>
89. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квітня 2014 р. № 1207-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15#Text>
90. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
91. Про застосування амністії в Україні : Закон України від 1 жовтня 1996 № 392/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 48. Ст. 263.
92. Про затвердження Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України : Наказ Державної судової адміністрації України від 20 серпня 2019 р. No 814. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0814750-19>
93. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07. Липня 2017 р. No 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>

94. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «СЛІД» інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 16 березня 2020 р. № 257. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0319-20>
95. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : Наказ від 16 листоп. 2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>
96. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів. Наказ МВС № 622 від 21.08.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>
97. Про затвердження Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення : Наказ Офісу Генерального прокурора від 30 червня 2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#n11>
98. Про затвердження Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання підрозділів Національної поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 20 травня 2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20>
99. Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 № <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>
100. Про затвердження Порядку про ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>
101. Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу (із змінами) : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 1 серпня 2000 р. № 188. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0512-00#Text>
102. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 року № 393/96-ВР; редакція
103. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. Ст.256. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
104. Про Кабінет міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII; редакція 08.03.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>

105. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.
106. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
107. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>
108. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 р. № 4002-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text>
109. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 червня 2004 року № 1906-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 50. – Ст. 540.
110. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 червня 2004 року. № 1906-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>
111. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. № 1906IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
112. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97%D0%B2%D1%80#Text>.
113. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 року № 280/97-ВР; редакція 10.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#top>
114. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 року № 586-XIV; редакція 27.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#top>
115. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
116. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори Закон України від 22.12.2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#Text>
117. Про національну безпеку України Закон України 03 серп. 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
118. Про Національну поліцію: Закон України 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
119. Про оборону України. Закон України від 06 груд. 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>
120. Про окремі питання здійснення слідчим суддею суду апеляційної інстанції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні : лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 29 лист. 2013 р. № 223-158/0/4-13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0558740-13>
121. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 22. Ст.303. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
122. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24 січня 1995 р. Відомості Верховної Ради України. 1995. №6. Ст.35. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text>

123. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 р. Голос України. 1993. 6 серпня.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
124. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06 червня 2017 р. No 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17>
125. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877-V. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-16>.
126. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993 № 3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
127. Про охорону праці. Закон України від 14 жовт. 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
128. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2365-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
129. Про попереднє ув'язнення: Закон України від 30 червня 1993 р. Відомості Верховної Ради України. 1993. No 35. Ст. 360.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3352-12#Text>
130. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності : Указ Президента України від 10 червня 1997 року № 503/97. Офіційний вісник України. 1997. № 24. Ст. 11.
131. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>
132. Про правонаступництво України : Закон України від 12 вересня 1991 року № 1543-XII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1543-12?utm_source=chatgpt.com
133. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
134. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 No 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
135. Про публічні електронні реєстри: Закон України від 18.11.2021 № 1907ІХ. Офіційний вісник України. 2021. № 98. Ст. 6343. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1907-20#Text>
136. Про регламент Верховної Ради України: Закон України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI; редакція 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#top>
137. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 р. Відомості Верховної Ради України. 1992. No 27. Ст. 382.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>
138. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III; редакція 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>
139. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>

140. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17 червня 2014 р. № 1508-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>.

141. Про статус народного депутата України: Закон України від 17 листопада 1992 року № 2790-XII; редакція 07.09.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#top>

142. Про судовий збір: Закон України від 8 липня 2011 р. № 3674-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>

143. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>

144. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 28. Ст.232. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>

145. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>

146. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 7 червня 2016 року. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 1402-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

147. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>

148. Про третейські суди: Закон України від 7 червня 2001 р. № 2491-III (зі змін.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>

149. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23.12.1997 року № 776/97-ВР; редакція 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>

150. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року № 3361-VI; редакція 22.06.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>

151. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>.

152. Рішення Другого сенату Конституційного Суду України у справі за конституційними скаргами Крупка Дмитра Володимировича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 81, частини першої статті 82 Кримінального кодексу України, Костіна Володимира Володимировича, Мельниченка Олександра Степановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 82 Кримінального кодексу України та за конституційною скаргою Гогіна Віктора Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 81 Кримінального кодексу України (справа про перегляд вироку особі, караній на довічне позбавлення волі) : від 16 вересня 2021 № 6-р(II)/2021. Офіційний вісник України. 2021. № 80. Ст. 5079.

153. Рішення ЄСПЛ у справі Корбан проти України. Заява № 26744/16. 4 лип. 2019 р. URL: <http://khpg.org/index.php?id=156336223>
154. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Національного банку України щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 58 Конституції України (справа про зворотну дію в часі законів та інших нормативно-правових актів) : від 9 лютого 1999 р. Офіційний вісник України. 1999. № 7. Ст. 255.
155. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень статті 58 Конституції України, статей 6, 81 Кримінального кодексу України (справа про зворотну дію кримінального закону в часі) : від 19 квітня 2000 р. Офіційний вісник України. 2000. № 39. Ст. 1662.
156. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положень частини третьої статті 80 Конституції України (справа про депутатську недоторканність) : від 27 жовтня 1999 р. № 9рп/99. Офіційний вісник України. 1999. № 44. Ст. 71.
157. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 2947-14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
158. Статут Організації Об'єднаних Націй та Статут Міжнародного Суду: Міжнародний документ від 26.06.1945 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_01).
159. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.03.2004 №435-15. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text
160. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/conv#n9346>

Література:

1. 100 складних питань з міжнародного гуманітарного права та прості відповіді на них : довідник для журналістів. 2-ге вид., перероб і доп. / за ред. Т. Короткого ; авт. кол.: Т. Короткий, М. Доценко, І. Заворотько, В. Лисик, І. Назарчук, М. Пашковський, Н. Хендель, Р. Єделев ; Центр прав людини Zmina. Київ; Одеса : Фенікс, 2025. 268 с. URL: <https://zmina.ua/publication/dovidnyk-dlya-zhurnalistiv-100-skladnyh-pytan-z-mizhnarodnogo-gumanitarnogo-prava-ta-prosti-vidpovid-na-nyh/>.
2. Чернега В. М. Актуальні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2024. 254 с.
3. Адміністративне право : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін.]. Вид. 6-те, допов. та перероб. З опорою на законодавство станом на 1 квіт. 2021 р. – Харків : Право, 2021. 196 с.
4. Адміністративне право : підручник / Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М. Балакарева, І.В. Бойко та ін. ; за заг. ред. Ю.П. Битяка. Харків : Право, 2020. 392 с.

5. Адміністративне право та адміністративний процес. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтєвський, А. Берлач та ін. ; за заг. ред. В. Галуцька, В. Фелика. Вид. 5-те. Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. 700 с.
6. Адміністративне судочинство (у схемах) : навч. посіб. / [В. В. Сокурєнка, О. А. Моргунов, І. В. Зозуля та ін.] ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., доп. – Харків : ХНУВС, 2023. – 239 с. <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/19429>
7. Адміністративне судочинство : підручник / за заг. ред. Н. Писарєнка. Київ : К.І.С., 2024. 336 с. <https://er.ucu.edu.ua/bitstreams/b05b7dea-ed4e-4d1a-b257-65423b769ecd/download>
8. Адміністративно-судове процесуальне право : підручник / [Д. В. Лучєнка, Ю. В. Георгієвський, М. І. Белікова та ін.] ; за заг. ред. Д. В. Лучєнка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2024. - 696 с.
9. Антонович М. Міжнародне публічне право : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2024. 584 с.
10. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право : підручник. Київ : Фенікс, 2018. 762 с.
11. Бакумова О. С. Конституційне право України: підручник [Електронний ресурс] / О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука // Харків. 2019. <https://cutt.ly/JZtptq2>
12. Вітвіцький, С.С. Адміністративне право та процес : навч. посіб. / С.С.Вітвіцький, Т.В. Хайлова, О.М. Пересада; Донец. держ. ун-т внутр. справ. Одеса : ВД "Гельветика", 2022. 400 с.
13. Войціховський А.В. Міжнародне право : підручник. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. 544 с.
14. Дідєнко Л. В. Цивільне право та процес : навчально-методичний посібник. Одеса : Гельветика, 2023. 110 с.
15. Довідковий характер має видання Зміцнення поваги до міжнародного гуманітарного права : посібник для народних депутатів України. 2-ге вид. / МКЧХ, 2021. 90 с. URL: https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2021/12/IHL_for_parliamentarians_2_edition_LR.pdf.
16. Збірник основних джерел щодо використання та захисту в Україні емблеми Червоного Хреста / уклад., передм., вступ. ст.: М. Доценко, Є. Лук'янченко, Р. Болкун, В. Полюля ; за ред. радника президента ТЧХУ з міжнародного гуманітарного права Т. Короткого. Київ ; Товариство Червоного Хреста України : Фенікс, 2024. 164 с. URL: https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2024/08/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%B7-%D0%9C%D0%93%D0%9F_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%B2%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%A5%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82.pdf.

17. Конституційне право України : Підручник. 11-е видання: (присвячене 30-ій річниці заснування юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет») перероблене та доповнене. Ужгород: РІК-У, 2023. 536 с.
18. Конституційне право: навч. посібник / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.]; за заг. ред. Д. Терлецького ; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса: Фенікс, 2023. 584 с.
19. Конституційне право: навч. посібник / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.]; за заг. ред. Д. Терлецького; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса: Фенікс, 2023. 584 с.
20. Коссак В. , Лемик Р. , Навроцька Ю. , Сенік С. Цивільне процесуальне право України: підручник / За заг. ред. професора В. Коссака. Харків: Право, 2020. 752 с.
21. Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини) : посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання / В. І. Тютюгін, М. А. Рубашенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. 2 ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 336 с.
22. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях) : навч. посіб. / О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов, В. П. Ємельянов та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 520 с.
23. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях) : навч. посіб. / [Литвинов О. М., Орлов Ю. В., Черевко К. О., Ященко А. М. та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2022. 328 с.
24. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях) : навч. посіб. / О. М. Грушко М.В., Волощук О.Т., Колесник В.Ю. Кримінальне право зарубіжних країн. навч.-метод. посібник. Фенікс, 2021. 224 с.
25. Кримінальне право України. Особлива частина (конспект лекцій): навч. посіб / Г. В. Дідківська, Ю. В. Нікітін, В. В. Топчій та ін. / За заг. ред. В. В. Топчія. Ірпінь : Університет Державної фіскальної служби України, 2021. 206 с.
26. Кримінальний процес України: Академічний курс: у 3 т. Т. 1: Загальна частина / за ред. акад. НАПрН України, д-ра юрид. наук, проф. В.Т. Нора, д-ра юрид. наук, проф. Н.Р. Бобечка. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 912 с.
27. Кримінальний процес України: у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків : ХНУВС, 2021. 300 с.
28. Кримінальний процес: підручник / Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, Д. П. Письменний та ін.; за заг. ред. Д.П. Письменного, Л.Д. Удалової, М.А. Погорецького, С.С. Чернявського. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 780 с.

29. Кримінальний процес: підручник. Ч. 1. / І. В. Басиста, Р. І. Благута, І. В. Гловюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 492 с.
30. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. Вид. 19-те, доповн. і перероб. / заг. ред. Тертишника В. М. Київ : Алерта. 2022. 1128 с.
31. Кучинська О.П., Циганюк Ю.В. Кримінальний процес України: навчальний посібник. К.: Юрінком Інтер, 2022. 480 с.
32. Мицик В.В., Буроменський М.В., Буткевич О.В. Міжнародне публічне право : підручник / під. ред. В.В. Мицика. Харків : Право. Т. 1. Основи теорії. 2019. 416 с.
33. Міжнародне гуманітарне право : навч.-метод. посібник / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", каф. міжнар. та європ. права ; М. В. Грушко. - Одеса : Гельветика, 2022. - 136 с. - (Навчально-методичні посібники).
34. Основні документи міжнародного гуманітарного права: зб. документів / укл. Робочою групою щодо виконання норм міжнародного гуманітарного права та участі у наданні правових послуг Сил територіальної оборони ЗСУ та ГО «Українська правова консультативна група». Київ ; Одеса : Фенікс, 2023. 388 с. URL: https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2023/03/doc_2023-03-16_23-20-56.pdf.
35. Посібник із судової практики Європейського суду з прав людини Застосування норм законодавства Європейського Союзу у практиці Європейського суду з прав людини. Оновлено 31 серпня 2024 року. Посібники з судової практики можна завантажити за посиланням: <https://ks.echr.coe.int>. Оновлення публікації відстежуйте на сторінці Суду у Твіттері за посиланням: https://twitter.com/ECHR_CEDH.
36. Проблеми правового регулювання приватних відносин в умовах оновлення цивільного законодавства України: колективна монографія / Авраменко О.В., Андрусів У.Б., Верба О.Б. та ін.; за ред. проф. І.В. Красницького та проф. Ю.М. Юркевича. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 868 с.
37. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 628 с.
38. Совгиря О. В. Конституційне право України. Повний курс: навчальний посібник / О. В. Совгиря, Н. Г. Шукліна. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 556 с.
39. Сокурєнко В. В. та ін. Адміністративне судочинство в схемах: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2021. 217 с.
40. Сучасні проблеми цивільного та цивільно-процесуального права (в частині цивільно- процесуального права) : Н. Голубєва, І. Бут, О. Полуніна, Ю. Полюк, Ю. Цал- Цалко ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 190 с.
41. Теліпко В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право. К. : Центр навчальної літератури, 2020, 608 с.

42. Тетарчук І.В., Дяків Т.Є. Міжнародне право. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К. : ЦУЛ, 2020. 208 с.
43. Цивільне право (загальна частина) : навч. посібник / О.В. Кіріяк, Ю.П. Пацурківський, М.М. Гудима-Підвербецька. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с
44. Цивільне право. Особлива частина : навч. посіб. за заг. ред. Ю. М. Жорнокуя, О. Є. Кухарева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 420с.
45. Цивільне процесуальне право України (Загальна частина): підруч. / О.В. Гетманцев, Л.А. Кондрат'єва, Л.А. Остафійчук, А.Л. Паскар, І.Ю. Татулич; за ред. О.В. Гетманцева. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022, 412 с.
46. Цивільне процесуальне право України: науково-практичний коментар. Богдан Й. Г., Гетманцев О. В., Угриновська О. І. та ін. Вид. 2-ге, переробл. та допов. / за загальною ред. д.ю.н., професора, академіка М. М. Ясинка. Київ: Алерта, 2020. 810 с.
47. Цивільне процесуальне право України: підручник. Вид. 2-ге, переробл. та допов. : у 2 т. / за загальною ред. д.ю.н., професора, академіка М. М. Ясинка. Київ: Алерта, 2021. 572 с.
48. Цивільний процес : навч. посіб. / кол. авт. : К. Р. Резворович, О. С. Юнін, М. П. Юніна та ін. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 224 с.
https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/12127/1/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A6%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81.pdf
49. Цивільний процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар / Васирина Н.В., Кот О.О., Гулько Б.І. Дакор, 2021. 1028 с.
- 50.